

غزالی

(ألا يا أيها الساقی)

حافظی شیرازی

لای شاعیرانی کورن

تمامہ کار: زریان سرچناری

2022

پېرست

1	سالم	13	هېرش
2	سالم 2	14	هه ژار (موکريانی)
3	نه کره م عه نه بی	15	حامید ره شیدی زهرزا
4	که مالی	16	زریان سه رچناری
5	زیوهر	17	هاوبیر کامه ران
6	نه همه دی کور	18	بورهان دهره قه یسه ری
7	خادیم	19	نافیع مه زهره - شپرزه
8	مه لای جزیری	20	وه فای / فارسی
9	حاجی قادر (کوی)	21	عه بدوئلا ئیبراهیمی
10	کویل	22	مه حوی / فارسی
11	حه قیقی	23	موتابچی
12	مجه مه دی نیمامی	24	خالید مه جید فهره ج

أَلَا يَا أَيُّهَا السَّاقِي أَدِرْ كَأَسَاً وَ نَاوَلِيهَا
که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
به بوی نافه‌ای کاخر صبا زان طره بگشاید
ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها
مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم
جرس فریاد می دارد که بر بنید محملها
به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید
که سالک بی خبر نبود ز راه و رسم منزلها
شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل
کجا دانند حال ما سبک باران ساحلها
همه کارم ز خود کامی به بدنامی کشید آخر
نهان کی ماند آن رازی کزو سازند محفلها
حضوری گر همی خواهی از او غایب مشو حافظ
مَنْ مَاتَ مَا تَلَقَّ مِنْ تَهْوَى دَعِ الدُّنْيَا وَ أَهْمِلْهَا

سه‌چاوه‌ی تیگست: نانه‌کۆک (به‌راوردیش کراونه‌ته‌وه له‌گه‌ن پهرتووکه‌کاندا)

1- سالم

له دڵ ده‌رکه‌ین به نه‌شئه‌ی مه‌ی، خوماری می‌جنه‌تی دونیا

(الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها)

مه‌حه‌ببه‌ت زۆر به ئاشووبه، به سه‌هلی تی مه‌گه‌ن یاران

(که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها)

که بادی سو‌جده‌م ئه‌فشان ئه‌کا گیسوویی پر چینی

(ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها)

دڵ! هه‌رچی بلی ناسیج، له نیک و به‌د به‌جی بیئه

(که سالک بی‌خبر نبود ز راه و رسم منزلها)

مه‌حه‌لی ریجه‌ته‌ه دونیا، ره‌فیق ئیمرووز و فه‌ردایه

(جرس فریاد میدارد که بربندید محملا)

له بیمی مه‌وجی ده‌ریای ئه‌هلی دڵ، زاهید خه‌به‌ردار نین

(کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها)

قسه‌ی من شوهره‌تی شاره، ته‌مامه تازه بیپوشم!

(نهان کی ماند آن رازی کز او سازند محفلها)

ویسالی دولبه‌ره (سالم)! موعه‌زه‌مه‌تر له هه‌ر مه‌تله‌ب

(متی ما تلق من تهوی دع الدنيا و اهلها)

2- دیوانی سالم

(الا یا ایها الساقی) به موفلیس وهختی ئیجسانه

(ادر کاسا و ناولها) عهتا شیوهی کهریمانه

عهرووسی بیکری مهغروورم له مههدی جامی بلوورا

قهراری بهستنی مههری له عهشقا نهقدی ئیمانیه!

دئی پرحهسرهتم نهمشهوه له عهشرهت خالییه، سا دهی!

مهییله بمکوژی چهسرهت، به عهشرهت پر که پهیمانه

له بی شهوقی سولووکی تو، بهجاری مهقسهدم گوم کرد

به شوعلهی شهوقی مهی بمبهن ههتا دهرگایی مهیخانیه

له رووتا موئمن و تهرسا، له وهسفت ههر دوو سدیدیقن!

چهلیپای زولف و نووری تهلهتت جیی کوفر و ئیمانیه

بههاری نهسل نهگهر حوسنت نییه ناخر بلئ بوچی

بهرا بهر تو سرشکم موتهسیل وهک ناوی بارانه

له چهلقهی بهزمی دئدارا، به عهشرهت مهجلیسی گیرا

به تهنها دیم له ناو نهو جهمههدا (سالم) پهریشانه

3- لیکدانه‌وهی غه‌زه‌له‌که له (مه‌جره‌می راز) دا، نه‌کره‌م عه‌نه‌بی

به‌حری هه‌زه‌جی هه‌شتی ته‌واو

(مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)

۱- لایا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها

که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکله‌ها

ئه‌لا یا ئه‌بیوهه‌سساقی نه‌دیر که‌ئسه‌ن فه‌ نا‌قیله‌ها. که ئیشق ئاسان نه‌مود نه‌فقه‌ل فه‌لی ئوفتاد موشکیله‌ها.

ئه‌هی ساقی (مه‌یگی‌ر) پی‌کیک بگی‌ره و له‌و پی‌ک‌ه‌ش بده‌ به‌ من، چونکه له‌ سه‌ره‌تاوه‌ عه‌شق به‌ ئاسانی هاته‌ پیش‌ چاوان، به‌لام پاشان‌ گرفت و کی‌شه‌کان روویاندا.

ساقی: مه‌یگی‌ر؛ شه‌راب‌گی‌ر. له‌ شه‌رحی (لاهوری) دا هاتوو: ساقی مور‌شیدی کامله‌ یا مه‌عشوقی حه‌قه، نه‌کری مه‌به‌ست له‌ خدری زینده‌ بیته، که لای عارفه‌کان به‌ رابه‌ری زانستی روحانی و عیرفانی و (علم‌ لدنی) ناسراوه‌ و زور ناماژهی پیده‌کریته، (لاهوری، ج ۱، ل ۵)

ادر: کاری فه‌رماندانه‌ به‌ واتای گی‌ران، گه‌راندن وه‌ک مه‌یگی‌ر. کاسا: پی‌کیک؛ کاسیک؛ جامیک. لای (لاهوری) پی‌ک به‌ رووی یار یا فه‌یز و رحه‌مه‌تی ئه‌و لی‌کدراونه‌ته‌وه، له‌ فه‌ره‌نگی هه‌ندی گرووی عیرفانی‌شدا دله‌. ناول: کاری فه‌رماندانه‌ به‌ واتای پیدان یاخود ده‌ستدیر‌ترکردن.

نمود: ده‌رکه‌وت. افتاد: کاری رابردووی (افتادن)ه، به‌واتای روودان یاخود هاتنه‌ ئارا، هه‌رچه‌نده‌ واتای که‌وتنیش ده‌گه‌یه‌نی.

سه‌باره‌ت به‌ خاوه‌نی سه‌ره‌کی (صدر) نیوه‌ دیری یه‌که‌می ئه‌م به‌بیته‌ ره‌خنه‌گره‌کان بیرووی دژ و جیاوازییان هه‌یه‌ له‌وانه‌؛ (خه‌تمی لاهوری - خاوه‌نی شه‌رحی عیرفانی غه‌زه‌له‌کانی حافظ -) ئه‌م میسراعه‌ به‌ هی شاعیری گه‌وره‌ی عه‌ره‌ب (لبید) ده‌زانیت (لاهوری، شرح عرفانی غزله‌های حافظ ج ۱، ل ۲)

(سو‌دی بو‌سنه‌یی - خاوه‌نی شه‌رحی تورکی غه‌زه‌له‌کانی خواجه‌ حافظ -) رای وایه‌ که‌ ئه‌م دیره‌ له‌ پارچه‌یه‌کی (یه‌زیدی کوری معاویه) وه‌رگی‌راوه‌ به‌ هه‌ندی ده‌ستکاری‌یه‌وه، که به‌بیته‌که‌ به‌م شی‌ودیه‌:

انا السموم ماعندی بتریق ولا راقی

ادر کاسا و ناوها الا یا ایها الساقی

سودی له شهرجه‌کهی خویدا و بو پاپشتی ئەم رایه‌ی دوو به‌لگه‌ی شیعی فارسی هیناوه‌ته‌وه که
تیایدا گله‌یی له حافز ده‌که‌ن که بوچی دیریکی سه‌ره‌تای غه‌زه‌له‌کانی خوی له که‌سیکی کافری وه‌ک
یه‌زید وه‌رگرتوو - چونکه ئەه‌لی شیعه دوژمنایه‌تییه‌کی زوری یه‌زید ده‌که‌ن و به کافری ده‌زانن. بو
نموونه ئەم به‌یته به‌لگه‌ی ئەم راستییه‌یه:

شاهی دینداران حسین و شاهی بی دینان یزید
هر دو سلطانن اما این کجا و آن کجا

واته: شاهی دینداران حوسه‌ین و شاهی بی دینان یه‌زید. هه‌ردووکیان سوڵتانن، به‌لام ئەم له‌کوی و
ئهو له‌کوی.

بو نموونه: (ئەه‌لی شیرازی) نووسیویه‌تی:

خواجه حافظ را شبی دیدم به خواب

گفتم ای در فضل و دانش بی حساب

از چه بستی بر خود این شعر یزید

با وجود این همه فضل و کمال

گفت واقف نیستی زین مسئله

مال کافر هست بر مؤمن حلال

(واته: شه‌ویک حافزم له خه‌ودا بینی و گوتم ئە‌ی ئە‌و که‌سه‌ی له دانایدا بی سنوور و حسینی به‌م

هه‌موو زانست و گه‌وره‌یه‌وه بوچی ئە‌و به‌یته‌ی یه‌زیدت خسته دیوانه‌که‌ته‌وه، گوتی ناگات له‌م

مه‌سه‌له‌یه نییه که مائی کافر بو موسوڵمان جه‌لا‌ئه.)

هه‌روه‌ها (کاتبی نیشابوری) یش نووسیویه‌تی:

عجب در حیرتم از خواجه حافظ... بنوعی کش خرد زان عاجز آید

چه حکمت دید در شعر یزید او... که در دیوان نخست از وی سراید

اگر چه مال کافر بر مسلمان... حلال است و درو قیلی نشاید

ولی از شیر عیبی بس عجیب است... که نغمه‌اش از دهان سگ رباید

(واته: زور سه‌رم له خواجه حافز سو‌رماوه به جو‌ری که عه‌قلیش تیایدا ده‌سته‌وسانه، ئە‌و چ

حیکمه‌تیکی له شیعی به‌زیددا بینی که‌وا له سه‌ره‌تای دیوانه‌که‌یدا هینایه‌وه. گه‌رچی مائی کافر بو

موسوڵمان جه‌لا‌ئه و قسه‌ی تیدا نییه، به‌لام بو شیر عه‌بیکی زور گه‌وره‌یه که پارو له ده‌می سه‌گ

برفینن.)

له بهرامبهر نهم رایه شدا (عه للامه قه زوینی و دکتور غه نی) نهم دیره به هی (یه زید) نازانن و (ئوستاد مینوی) له په راویزی (حافظ) دا نووسیویه تی: ، نهمیر خسره وی دهله وی - کوچکردوی ۷۲۵ ی کوچی مانگی که سالی له دایکبوونی حافظه - نهم بهیته ی ژیره وهدا نهم نیوه دیره ی هیناوه:

شراب لعل باشد قوت جانها، قوت دلها

الا یا ایها الساقی ادر کأسا و ناونها

هه وره ها (د. هروی) یش له شه رحه که ی خویدا ده ئی: له دیوانی چاپکراوی یه زیدی کوری معاویه دا - که شیعره کانی خوی و نهم شیعرانه شه دراونه ته پالی - نهم نیوه دیره نه دیوه.

له راستیدا گهر نهم دیره هی یه زید بیت یا ههر که سیکی تر گرفتییکی گه وره دروست ناکات، به لام

له هزی شیعه دا باوه پهینان به وهی که شاعیریکی فارس دیریکی گه وره ترین دوژمنی دهروونی و

میژوویی نهمانی وهرگرتبی کاریکی دژواره، هه رچه نده له و چهند دیره شیعه ی (له هلی شیرازی و

کاتبی نیشاپوری) دا وادهر که وی که هی به زید بیت و هه وره ها حافظیش شیعه نه بووه تا نهم رقه ی

له یه زید بیت . به لام نهم هی جیگای ناماژیه و سوودی زانستی ده بیت نهم هی که روزی

(۲۰۰۲/۱۰/۵) (پروفیسور مارف خه زنده دار) کاتی نهم دیره له شه رحی سویدا بینی گوتی: نهم

دیره شیعه عه ربه ی سه رده می نهم هی نییه، یه زیدی کوری معاویه ش نهم سه رده مه دا ژیاوه و

(ماعندی) دهر پیریکی تازه ی زمانی عه ربه ییه و له شیعی عه ربه ی نهم سه رده مه دا به کارنه هاتووه،

رهنگه نهم شیعه هی فارسیک بیت.

خواجه حافظ نهم بهیته دا له نارچه ته عه شق ده دویت و ده ئی: نهم ساقی پیکی شه راب بگیره و

پیکیکیش بده به من، چونکه عه شق سه رته تا به نسانی هاته به رچاو به لام پاشان گرفته کان

روویاندا، به و واتایه ی نیمه له نیوه ریگه ی عه شق داین که نارچه ته و گرفته کان روویانداوه و

پیویستمان به باده و پیکی عه شق هیه بو نهم هی بهرگه ی نهم نارچه ته و عه زابانه بگرین که

رووبه پروومان ده بنه وه.

ههر نهم سه رته تایه وه شاعیر ده روازه یه ک بو شیعی عاشقانه ی عارفانه ده کاته وه که سه راپای

سووتان و نه هاتییه و عه زابی دووری مه عشوقه، بیگومان نهم عه شقه ی حافظ عه شقی نیلاهیانه ی

عیرفانییه که به شیوه یه ی سه ختی عاشقانه نووسراوه و پیویستی به کردنه وه ی وردی کوده

واتایه کانی هیه که نیمه هه ول ده دین له دووتوی شیکردنه وه کان و له کات و شوینی خویندا

لییان بدویین.

۲- به بووی نافه‌ای که آخر صبا زان طره بگشاید

ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها

به بووی نافه‌یی که ناخر سه‌با زان توپره بگوشاید، ز تابی جه‌ندی موشکینه‌ش چه خون نؤفتاد
در دلها.

به نؤمیدی نافه‌یک که ناخریه‌ک‌ه‌ی سه‌با، لویی نه‌و سه‌ری زونفه‌ی بکاته‌وه، له تاو چین چین و
لویی پرچی میسکباری چ خونیک که‌وته دلانه‌وه.

به‌بووی: به‌هیوای؛ به‌نؤمیدی؛ به‌ناواتی. نافه: نه‌و کیسه بچووکه‌ی له سه‌ر ناوکی ناسکدایه و
خوینی وشکبووه‌ی تیدایه و پاشان میسکی لیده‌رده‌ینریت. صبا: سه‌با؛ سروه؛ هه‌وای فیتکی باکوور
که لای دؤستانه‌وه هه‌لده‌کات و هه‌ریمی هه‌رده‌سه‌رای یار و مه‌عشوقه‌کانه و لای عاشقان راززان و
هه‌واله‌ینی عاشقانه لای یاره‌وه. جعد: موی موجه‌عه‌د، موی لول و نالوسکاوهک نه‌لقه‌ی زنجیر،
له نه‌ده‌بیاتی عیرفانیدا به‌واتای په‌رده‌ی به‌رده‌م روو و وه‌سلی مه‌عشوق دیت. مشک: میسک.
له شروقه‌ی نه‌م به‌یت‌ها پیویسته نه‌وه روونکریت‌ه‌وه که میسک خوینی دلی ناسکه و نافه‌ش نه‌و
کیسه بچووکه وشکبووه‌وه سه‌ربه‌ستراویه که له سه‌ر ناوکی ناسکدا په‌تروکه ده‌به‌ستیت کاتیک نه‌م
کیسه‌یه وردده‌کریت بونه‌ک‌ه‌ی لی دهرده‌هینریت و بلاو ده‌بیته‌وه، شاعیر زونف و په‌رچه‌می یاری
به‌مه چواندوه که لول و گریدراوه و وهک میسکیش ره‌ش و بونخوشه. ده‌لی:

به نؤمیدی نه‌وه‌ی که بای سه‌با گری و لویی سه‌ر په‌رچه‌می یار بکاته‌وه تا بؤنی خوشی وه‌سلی
یارمان به‌نسیب بییت (بگه‌ین به‌ بؤنی خوشی وه‌سلی رووی دولیه‌ر) چه‌نده دل له چاوه‌روانیدا
بوونه‌ته خوین. واته: دلان له چاوه‌روانی زوردا دوچاری دلت‌ه‌نگی و ناره‌ه‌تی زور بوون و بوونه‌ته
خویناو نه‌مه‌ش مانایه‌کی شاراوه‌ی تیدایه که سه‌با دره‌نگی کرد و ناتوانی یا نایه‌ویت له زونفی
یاره‌وه بؤنی خوشی وه‌سل و ژوانمان بو بکاته‌ دیاری، چونکه زونفی مه‌عشوق نالوسکاوه و رووی
یاری له‌ژیر لویی خویدا هه‌شارداوه.

به‌تیبینیکردنی نه‌وه‌ی که زونف و پرچی لول له زاراوه‌ی عیرفانیدا نیشانه‌ی شاردنه‌وه و په‌رده‌ی
سه‌ر رووی مه‌عشوقه واتای عیرفانیی به‌یت‌ه‌که ده‌بیته:

به نؤمیدی نه‌وه‌ی که رازیک له نه‌ینیه ئیلاهییه‌کان بزانی‌ن ده‌بی چه‌نده رهنج و دهردیسه‌ری
بکیشین. دلان چاوه‌رپی بای سه‌با ده‌ک‌ن که نه‌و په‌ردانه هه‌لده‌اته‌وه و بؤنی خوئی نه‌و نه‌ینییانه
بزانی، به‌لام له لولی پرچ و زوری حیجاب و په‌رده‌کانه‌وه نه‌م ناواته روو له کزییه و چاوه‌روانی
دلی عاشقان به‌خوین ده‌کات.

۳- به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید

که سالک بی خبر نبود ز راه و رسم منزلها

به مهی سه سجاده رنگین کون گهرت پیری موغان گوید، که سالک بی خه بهر نه بووقهد ز راه و رسمی منزلها.

نه گهر پیری موغان پیی گوتی بهر مالله کهت به شهراب رنگین که بیکه! چونکه ریباری ریگهی ته ریقهت بیناگا نیبه له داب و نه ریت و ریوره سمی قوناغه کانی نیوه ندی ریگه.

سجاده: بهر مال؛ بهر ده نویژ. پر مغان: پیری موغان، پیری مهی فرتش موغ/ماگ: پیایو ئایینی زهرده شتیبه، به لام (د. غه نی) ده ئی: موسوئمانه کانی پیشوو له

دوو جیگاوه شهرابیان ده هیئا، به کیکیان له دیره کان و لای مه سیجیه کانه وه و نه وی دیکه شیان لای مه جوسیبه کانه وه، واته موغه کان... له سه ره تاوه پیری موغان هه مان پیری مهی فرۆش بوو، به لام پاشان له زاراوی سزفیه گهریدا واتای دیکه ی پهیدا کردوه، پیری نورانی له زاراوی مه سیجیدا (نستوری) به. سالک: ریباری ریگهی حه ق.

له راستیدا زوربه ی به هیته کانی (حافز) چهند مانایه کییان هه یه، لیردها (منزلها) که به واتای مه نزلئ نیوه ندی ریگا دیت، به لام له عیرفاندا قوناغه کانی ته یکردنی ریگهی ته ریقه ته له لایه کی دیکه وه (مه ی) و (پیری موغان) و زوربه ی نه و زاراوانه ی که واتای سه رزازه کییان نیگه تیقی و سلین به واتای نوئ به کاره یئراون. هه ر نه مه یه که نه مرۆ به مانادان به وشه کان ده ستنیشان ده کریت و ده کرئ بلین حافز و شاعیرانی سه رده می نه و و پاش نه ویش جوړیک له مانایان داوه به و وشانه ی که واتاکیان له گه ل توژی ساده ی کو مه لگه دا ناگونجی.

(حافز) له م به هیته دا نه وه ده ئی که ریبارانی ریگهی حه ق بی ناگا نین له داب و نه ریتی قوناغه کانی نیوه ندی ریگهی به ره و حه ق و که مال چوون به تایبه تی پیر و نورانیبه کانیان، هه ربویه کاتیک پیری نورانی و مورشید پیت ده ئی بهر مالله کهت به شهرابی عه شق بشو و ره نگینی بکه پیویسته به گوئ بکه ی، چونکه نه و له تویه کی بیناگای تازه کار باشر ده زانیت. (لاهوری) له شه رحه که ی خویدا نووسیویه تی:

گه ر مورشیدی کامل نه مری پیکردی کارئ بکه یت که رازه که ی لای تو شاراوه بوو، رووه ناشکراکه شی له گه ل عه قلتدا نه ده گونجا، بی دوودئ بیکه و به خیری مه حزی بزانه وه ک مردووی نیو ده ستی مردووشور خو ت بده ره ده ستی نه و کامله چونکه (المحبة العمل لطاعة

العشوق = عه شق کارکردنه بو ئیتاعه تی مه عشوق) (لاهوری، ج ۱، ل ۹-۸)

۴- مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هر دم

جرس فریاد میدارد که بر بندید مجملها

مرا در مه‌نزی جانان چه نه‌منی عیش چون هه‌ردهم، جهرس فریاد میدارد که به‌ریه‌ندید مه‌همیلا.

من له مه‌نزلگهی مه‌عشوقدا نارامی و نه‌مانیک بو ژیان و شادی شکنابهم! چونکه به‌رده‌وام زه‌نگه‌کان هاوار ده‌کن باره‌کانتان بیچنه‌وه.

مرا / من را: من له دوخی به‌رکاریدا منزل: جیگه‌یه‌که که له‌کاتی سه‌فه‌ردا قافلّه‌یه‌ک باری تیدا ده‌خات، مه‌نزلگه

جرس: زه‌نگ، یاخود زه‌نگوله‌ی ملی حوشر که کاروانچییه‌کان له جولانی قافلّه‌که ناگادار ده‌کاته‌وه. فریاد: هاوار. بر بندید: کویکه‌نه‌وه؛ تیکنین. مجمل: بارگه و بنه

مابه‌ستی به‌یته‌که نه‌وه‌یه که چون ده‌توانریت له مه‌نزلگهی مه‌عشوق و خوشه‌ویستدا به‌نارامی و ناسایشه‌وه بژین له کاتیکدا زه‌نگی روشن و کوردنه‌وه‌ی بنه و بارگه‌ی سه‌فه‌ر به‌رده‌وام لیده‌دریت.

(د. هروی) له مه‌به‌ستی نه‌م به‌یته‌دا ده‌ئی: له دنیا‌دا ترسی مهرگ وه‌ک ده‌نگی زه‌نگ هه‌میشه کاتی

روشتن و جولان به کاروانییه‌کان ده‌ئی، هه‌میشه نیمه ده‌خاته به‌ر هه‌ره‌شهی خویی و ناگادارمان

ده‌کاته‌وه ئیدی چون به‌ خه‌یالی ناسووده و نارامه‌وه بژین. مه‌نزلگه‌بوونی دنیا‌ش ناماژیه که بو

دروستی نه‌م واتایه، به‌لام نه‌کری نه‌و مه‌نزلگه‌یه

حالی کورت خایه‌نی عارفان بیت و زه‌نگی ناگادارکردنه‌وه‌که‌ش کوتایی هاتنی ته‌و حاله بیت.

۵- شب تاریک و بیم موج و گرداب چنین هائل

کجا دانند حال ما سبک باران ساحلها

شهبی تاریک و بیمی مه‌وج و گیردابی چونین هائیل. کوجا دانه‌ند هالی ما سه‌بووکبارانی ساهیلها.

شه‌وی تاریک و ترسی شه‌پؤل و گیزاوی وا ترسناک، خه‌یالنا‌سووده و بارسووکه‌کانی که‌نار

بارودوخی نیمه له‌کویوه ده‌زان.

شب: شه‌و: موج: شه‌پؤل گرداب: گیزاو هائل: ترسناک سبکباران: بارسووکه‌کان، به‌مانای مرؤقی

خه‌یالنا‌سووده‌ی بیرنه‌که‌ردوه دیت ساحل: که‌نار شاعیر بو ده‌ستنی‌شانکردن و خستنه‌رووی ترس و

سه‌رگه‌ردانی خوی له لیکوئینه‌وه و هه‌ولدان بو که‌شفکردن و خستنه‌رووی نه‌ینی و رازی دروستبوون و

بوون و وجود، وینهیهکی ترسناک له شهویکی ترسناکدا و له نیو شه پۆل و گیژاوهکانی دهريادا دهکیشی، له بهرامبهر

ئه مه شدا نارامی که نارەکانی دهريای هیناوه تهوه، لای ئه و تهريقتت ئه و دهريایهیه و خوی وهک ریبواریکی ئه و ریگهیه که سیک چواندوه که له شهویکی تاریکدا و له کهشتیه کدایه و ترسی شه پۆله سه رشیت و گیژاوه مه رگهینه رهکان بهردهوام هیرشی دهکانه سه ر و خه یالئاسووده و بارسوکهکانی که نارەکانیش ئه وانن که خالی و به تائن له بیرکردنه وه و وردبوونه وه له م جوړه مه سه لانه به ئاسووده یی دهژین. ئه کړی ئه م دهريا پر ترسه ی حافظ له ناخی هه موو که سیکدا هه بیته و بارسوکهکان ئه وانن که هه ست به و پشیویه ی ناخیان ناکه ن، وهک («کوئن ویلسون») له (سقوط الحضارة) دا ئه وه ده خاته پروو که پشیوی له ناخی هه موو که سیکدا هه یه، به لام خو شبه ختن ئه وانن که ئه م پشیویه که شف ناکه ن.

٦- هه م کارم ز خودکامی به بدنای کشید آری

نهان کی ماند آن رازی کزو سازند محفلها

هه مه کارم ز خودکامی به بدنای که شید ناری، نه هان که ی مانده ئان رازی کزو سازند مه هفیله ا.

هه موو کارم به هوی خو سه رییه وه به به دناوی کو تایی هات، ئه ری، ئه و رازه ی که کو ری ئی ساز بکه ن و بیته بنیسته خو شه ی سه ر زاران چو ن به نهینی ده مینیتته وه.

خودکامی: خو سه ری، به ناره زوو و مه یلی خو بدنای: به دناوی، رسوایی نهان: په نهان، شاره و کزو سازند: که ئی دروستکه ن محفل: کوړ، کو بوونه وه

لیره دا (حافظ) دهیه ویت ئه وه بلیت که هه رکاریک به ناره زوو و مه یلی تاکه که سی بکریت و مرو ف هه میسه له خو وه و به مه یلی خو یی و به بی ره چاوکردنی ده ورو به ر و کو مه لگه کارهکانی بکات دوا جار ریسوا ده بیته، ئه م ریسواییه ش به شیوه یک ده بی که هه مووان پیی ده زانن و لیره و له وی باسده کریت و ناشاردریتته وه. هه رچه نده (سودی) له شه رحه که ی خویدا

ده ئی: میسراعی دووه می وهک په ندیک بو میسراعی یه که م هیناوه ته وه {سودی، ج 1، ل 14-15} به لام ده کریت وهک ته واوکه ریک لیی بروانریت نه وهک په ندیک.

واته: له برى ئه‌وهى داب و نه‌ریت و رێپه‌سى كۆمه‌نگه له‌به‌رچاو بگرم به‌ خۆسه‌رى خۆم به‌دواى ئاره‌زووه‌كانم كه‌وتم و ئه‌مه‌ش بووه مایه‌ى ریسوابوونم به‌ جوړىك كه‌ خه‌لكى ده‌سته‌ده‌سته له‌ ریسوابوونه‌كه‌م ده‌دوین و به‌مه‌ش ناتوام ئه‌م ریسوابوونه‌م به‌شارمه‌وه.

۷-حضورى گرهمى خواهى ازو غایب مشو حافظ

متى ما تلق من تهوى دع الدنيا و اهلها

هزورى گهر هه‌مى‌خاهى ئه‌زو غایب مه‌شو هافر، مه‌تا ما ته‌لقه‌ مه‌ن ته‌هقا ده‌ئى دونیا فه‌ ئه‌همیله‌ها. حافظ گهر (حزورى) ت ده‌وى ئى (غایب) مه‌به‌، هه‌ركاتى گه‌شتى به‌و كه‌سه‌ى كه‌ خۆشت ده‌وى دنیا بخه‌ لاوه و پشتگوى بخه‌.

حضور: ئاماده‌یى له‌ هه‌رامسه‌راى دوستاندا (زاراوه‌یه‌كى عیرفانییه) هه‌مى خواهى: ئه‌ته‌وى ازو: له‌ ئه‌و سوډى (حضور) به‌مانای ئاسایش و ئارامى لیکه‌ده‌داته‌وه، به‌م واتایه‌ش مانای دیره‌كه‌ ده‌بیته: گهر ده‌ته‌وى ئارامى و ئاسایش ده‌ستكه‌وى هه‌رگیز له‌و غایب مه‌به‌ كه‌ لیره‌دا نه‌و مه‌عشوقى ئه‌زه‌لییه، به‌لام له‌هه‌ر بارێكدا ده‌بى دونیا پشتگوى بخه‌یت. (هروى) یش ده‌ئى: ، مه‌به‌ست له‌وه‌یه‌ كه‌ نه‌گه‌ر ئاماده‌یى و حازر بوونى گیانى و روحيه‌ له‌گه‌ل مه‌عشوقدا ده‌وى له‌ یادی نه‌و خافل مه‌به‌ و هه‌میشه‌ یادی بکه‌ره‌وه و هه‌رکه‌ گه‌یشتی به‌ مه‌عشوق هه‌موو شتیك جگه‌ له‌و فه‌رامۆش بکه‌.

4- دیوانی زیوهر

دهخیت بم وهره ساقی (ادر کاسا وناولها)
غم و غوسسهی دلم کهم بوو (ولی اقتاد مشکها)
نومیدی بویی میشکم بوو (صبازان طره بگشاید)
کهچی نه مزانی بهم دهرده (چ خون اقتاد در دلها)
له به حری عشق و خهوفی مهوج (گردابی چنین هائل)

***

به هاواری دلم ناگهن (سبک باران ساحلها)
له نهووهلّ عشقی خوم هون کرد (ببد نامی کشید اخر)
چلون پهنهان نهبی سیرپی (کز و سازند محفلها)
بلی بمره نهبی بمری (گرت پیر مغان گوید)
که رههبر خوی خه بهرداره (ز راه و رسم منزلها)

***

له هیجرانی نهتو بو من (چه امن و عیش چون هردم)
نهجهل بانگمان نهکا دم دم (که بریندید محملها)
نهگهر تو (زیوهر)ی عشقی (ازو غائب مشو حافظ)
که یارت بو سهفهر نهروا (دع الدنيا و أهملها)

5- پینج خشته کی لہ سہر شیعریکی «سالم» و غزلیکی حافز، دیوانی کہ مالی

به یادی چاوی مهستی تو ئه نوشم بادهیی سه هبا
له شهوقی گهردهنی تو به که نه گرم گهردنی مینا
نه بی نه بی غمی دنیا و عوقبا عاشقی شهیدا
(به دهل کهن با به نه شنه می خوماری میجنه تی دنیا)

(الا یا ایها الساقی ادر کاسا وناولها)

بناغهی نه م جیهانه نهی برایینه لہ سہر بایه
ژیان راستت نهوی دهردی سهر و نه ندووهی سهودایه
نه کهی تهره بخوی بهم پیره زاله ی ناوی دنیا به
(مه حله تی ریحله ته دنیا برا ئیمرووز و فهردایه)

(جرس فریاد میدارد که بریندید محملها)

وهکو هندی به شمشیری بروی دلبر بریندارنین
به دهردی عشقه وه دل پر له دهرد و ئیش و نازارنین
له ناو گیزاوی دهریای عشقدا وهک من گرفتارنین
(له بی می مهوجی دهریای نه هلی دل زاهید خه به ردارنین)

(کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها)

له نه شنه ی چاوی مهستی دلبره ی به یینکه سه رخوشم
جگهر پیکراوی تیری غمزه دل زاماری نه بروشم
به ماچیکی ده می نه و نازنه نینه گیانم نه فروشم
(قسه ی من شورته تی شاره و ته ماته تازه بیپوشم)

(نهان کی ماند آن رازی کزو سازند محفلها)

ده خیلتم بم قسه ی پیرانی دنیا دیده مه شکنه
به تو هرچی بلّی گیانه به ری و جی و سهر و شوینه

که چونکه شاره‌زایه تو دلی هەرگیز مەرەنجینه
 (تو خوا هەرچی ئەتێ ناسیح ئە نیک و بەد بەجیی بینه)
 (که سالک بی خبر نبود ز راه و رسم منزلها)
 که هەڵدینێ بەناز ئەو شوخە چاوی چەشنی شاهینی
 نیتەر عاشق ئەبەد نامینێ سەبر و تاقەت و ژینی
 ئەکا مردوو بە خەندە زیندوو لیوی موعجیزنایینی
 (که بادی سوخدهم ئاۆز ئەکا زولفانی چین چینی)
 (ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها)
 ئە پێی عەشقا هەزاران پادشا و سولتان و سەرداران
 هەموو عەوداڵ و ریسوابعون ئە دەشت و کووچەیی شاران
 ئەمان خۆتان بپاریزن ئە فیتنەیی دیدەخوماران
 (مەحەببەت زۆر بە ئاشووبە بە سەهلی تی مەگەن یاران)
 (که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها)
 (کەمالی) بەم قسانە خەتک ئەکەن هەرچەندە گائتە و گەب
 قوبوونی کا ئەگەر دلداری دل نازاری شیرین ئەب
 بە پاسی دەرکەکەیی پازیم ئە باتی پوتبە و مەنسەب
 (ویسائی دلبەرە- سالم- موقەددم تر ئە هەر مەتلەب)
 (متی ما تلق من تهوی دع الدنيا و اهملا)

6- پینج خشته کی له سر غه زه لی حافزی شیرازی، دیوانی نه حمده دی کور

شهو و روژ بی قه رارم نه ز، له عیشقی رووی نه و گولها
ده که م ته ی چوژ و بهید و بهر، به نالین شیبی بولبولها
به قهیدی زولفی تو نه یه من نییه، مه جنون و عاقلها
(ألا أيها الساقی أدر کأسا و ناولها)

که عشق آسان نمود اول، ولی افتاد مشکله
له شکلی تو م له رووی نه رزی نه هات و هه م نه می نایه د
له بو عوششاقی دل مه حزون حیبی چون تو که ی نایه د
له نه سلی نادم و هه ووا، هه ییبی چون تو، چون زایه د
(به بوی نافه ای کآخر صبا زان طره بگشاید)

ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها)
هه موو، عالم، له شهرق و غه رب له به حر و بهر، فیدای رویه ت
جه میعی کافر و نیسلام، به فیدیه ی قه ددی دلجویه ت
ته مامی نه هلی عوششاقان قه تیلی قهوسی نه برویه ت
(به می سجاده رنگین کن، گرت پیر مغان گوید)
که سالک بی خبر نبود ز راه و رسم منزلها)

ده نیم بهو نه رگی چاوان نیمان و عه قل و دین بورده م
له داخ و هه سره تی جانان زیاد بوو میجنه ت و دردم
وهکو شه معی به سوژ و گر، وهکو په روانه بی په رده م
(مرا در منزل جانان چه امن و عیش چون هر دم
جرس فریاد می دارد که بر بندید محملها)

له وی روژی که تو خوئقای هه مو عالم به تو ماییل
ده که ن نه رجوو و ته مه نایه، له ده رگه ات وهکو ساییل

چ موشتاقن ببینن پرووی توّ بی پهرده و حاییل

(شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل

کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها)

فیدایی قه‌ددی نه‌و تهرزت، روحی من نه‌ی شه‌ی نادر

که توّی خوئقاند له نوری خوّی، قه‌دیم و قه‌بیوم و قادر

عه‌ج‌ه‌ب نه‌قش و نیگاریک بوی له روی عالم که بوی زاهر

(همه کارم ز خودکامی به بدنای کشید آخر

نهان کی ماند آن رازی کزو سازند محفلها)

نه‌لا نه‌ی (نه‌حمه‌دی کور)ی زه‌لیل و خه‌سته، تن عاجز

له داخ و هه‌سره‌تی جانان مه‌لول و مات و گه‌ردن کز

دلت چون خانه‌یی زه‌نبور و عه‌قاریبان له سهر نا جز

(حضوری گر همی خواهی از او غائب مشو حافظ

متی ما تلق من تهوی، دع الدنیا و أهملها)

7- دیوانی خادیم

ألا یا ایها الساقی له باله ب پرکه په یمانه
أدر کاسا و ناولها سه خا کاری که ریمانہ
ألا ایها المطرب فیدایی په نجه کانت بم
به دهنگی تاروو عودت زه مزه مه باویژه مه یخانه
گه هی سه رمه ست و بی کارم گه هی هوشیار و پر کارم
گه هی بی هوش و خومارم گه هی مه جنوون و دیوانه
تو شاهی کیشوهری حوسنی و ماهی بورجی ره عنایی
ده که ونه سه جده بو به ریپیت هه موو نه سنای بتخانه
فه ریزه ی زیمه ته جانا زه کاتی حوسن نه گهر بیده ی
که داوو موسته حه قم من به موفلیس کاتی نیحسانه
نه لا نه ی بلبلی شهیدا نه تو عاشیق به گوئزای
منیش هه ر تالیبی یارم له مه سجید یا له بتخانه
نه تو رووی گول و من تالیبی جیلوه ی جه مائی نه و
له هه رچی غهیری نه م مه عشووقه یه بووم به بیگانه
نه خوی تو زه خمی نه م خاره منیش جیگه م سه ری داره
له بهینی هه ر دوو عاله مدا من و تو بووینه نه فسانه
له کاتیکدا سه حه ر گاهان له دهوری گول نه نالیینی
منیش بو شه معی رووی یار نه سووتم میسلی په روانه
له ریگه ی دووره وه حاجی که دین بو که عبه یی مه قسوود
ته وافی خانه بو وانه منیش بو ساحیبی خانه
له هه ر کوئی پرته وی جیلوه ی جه مائی یار نه بینم من
مه قامی سه جده بردنمه چه مه سجید بی چه بتخانه

نه بهرقي ناگري شوعلهي شهرهري ياري جه مائي يار
سه راسهر ههر وهكوو تووره چه دل يا كونجي كاشانه
عرووسي فكري من خاديم نه گهل دل عهد و پهيمني
نه عشقا ميهرى نه و ته سديقه نه قلدى جان و ئيمانه

8- دیوانی مه‌لای جزیری

نه‌وایا موترب و چه‌نگی، فغان نأقیته خه‌رچه‌نگی
وه‌ره ساقی هه‌تا که‌نگی، نه‌شویین دل ژقی ژه‌نگی
هه‌یاتا دل مه‌یا باقی، بنووشین دا به‌ موشتاقی
(ألا یا ایها الساقی! أدر کأسا و ناو لها!)

کو کاتب دیمی جه‌دوه‌ل که‌ت، شکه‌سته‌خه‌ت موسه‌سه‌ل که‌ت
ژی‌ه‌ک هه‌رفان موفه‌سه‌سه‌ل که‌ت، کییه‌وی موشکل‌ی هه‌ل که‌ت؟
دزانی رودو عود نه‌ووه‌ل، چتاقیتن سرود نه‌ووه‌ل؟
(که‌ عشق آسان نمود اول، ولی افتاد مشکها)

ژ میه‌راوی شه‌فه‌ق سه‌عدی، شرین له‌علی شه‌که‌ر وه‌عدی
دنالم شوبه‌ه‌تی ره‌عدی، عه‌جییم لی ژوی جه‌عدی
که‌ دلرا تاب هر چینش، بکفری میبرد دینش
(ز تاب جعد مشکینش، چه‌ خون افتاد در دلها!)

دقی تاقی دق‌ی خانی، مه‌عه‌یش و نه‌یمه‌نی کانی
که‌سی ده‌ست ده‌ت ژ ده‌ورانی، نیه‌اله‌ک قی گولستانی
در آغوشش چو می‌آرد، که‌ از دل جانش بسپارد
(جرس فریاد می‌دارد، که‌ بریندید محمها)

به‌ قورئانی به‌ نایاتی، نه‌که‌ر پیری خه‌راباتی
بییژت سه‌جده‌بن لاتی، موریدین وی دبن قاتی
مرید (آر بی بصر نبود)، ز فرمانش بدر نبود
(که‌ سالک بی‌خبر نبود، ز راه و رسم منزلها)

شه‌قی زولمات و ده‌ریایی، ژمه‌وجان قه‌ت خه‌به‌ر نایی
شکه‌ستی که‌شتیا بایی، عه‌جایی قی شه‌فه‌ق دایی

ژهر فان ماه و سائ ما، نه هات دهر شه کلی فالی ما
(کجا دانند حال ما، سبکباران ساحلها؟)
مهرا ژه وو هل چ بر؟ خامی، کشاند ناخر به به دنامی
ژرهنگی سه عدی و جامی، ژ شوهرت پی چه سین عامی
بدهنگ و بانگ و ناواری، دیبژت نه غمه یا سازی
(نهان کی ماند آن رازی، کزو سازند محفلها؟)
ژحافز قوتبی شیرازی، مه لا فه هم نه ر بکی رازی
بناواری نهی و سازی، بین بهر چه رخ پهروازی
(تزد من جیها الصفوی، به أهل الهوی نشوی)
(متی ما تلق من تهوی، دع الدنیا و أهملها)، (و امهالها)

9- حاجی قادری کۆیی

دهخیت بیه وهره ساقی (أدر کاسا و ناولها)
غهم و غوسسهی دئم کهم بوو (ولی افتاد مشکله)
ئومیدی میسکی موشکینم (صبا زان طره بگشاید)
که چی نه مزانی بهم دهرده (چه خون افتاد در دلها)
له هیجرانی نه تو بو من (چه امن عیش چون هر دم)
نه جهل بانگمان دهکا زووکهن (که بر بندید محملها)
بلی بمره دهبی بمری (گرت پیر مغان گوید)
که چونکه خوئی خه به رداره (ز راه و رسم منزلها)
له به حری عیشق و به حری موج و (گردابی چنین هایل)
به هاواری دئم ناگهن (سبکباران ساحلها)
له نه ووهل عیشقی ون کرد و (به بدنای کشید آخر)
چلون پهنهان دهبی سیرری (کز او سازند محفلها)
نه گهر تو موخلیسی عیشقی (از او غایب مشو حافظ)
که (حاجی) بو سه فهر بروا (دع الدنیا و أهملها)

10- تافگه‌ی نه‌وین

به گهردهش بینه ساقی جامه‌کته‌تا! به‌و نه‌زمه ههر با بی
وتم ناسانه عه‌شق نه‌مما به‌بی مه‌ی ریگه ته‌ی نابی
به ناواتی نه‌سیمی پرچی تاریک و گری چینی
گه‌لی خوینین جگهر بون که‌ی سه‌با بی زولفی نازا بی
ژووانی وه‌سلی گیانانم ده‌بی چون بی که ههر ساتی
له زه‌نگی کاروان ده‌نگی (که‌ژاوه‌ی ساز که‌ن) را بی
له مه‌ی هه‌لکیشه به‌رمال نه‌ر غولامی پیری مه‌یخانه‌ی
له دابی مه‌نزل و ری، چی ده‌لی ری‌ره‌و ده‌بی وابی
له ماسی هه‌لچنی نایی بکا باسی غه‌می ته‌یری
له شه‌و توفانی زه‌ریا و ته‌نووره‌ی حۆل، دامابی
به خۆرای بی له خۆرای سه‌رم کی‌شایه رسوایی
نه‌ینی چون ده‌مینن رازی دل وه‌ختی که رسوایی
به ناواتی مولاقتی نه‌وینت هه‌لده له‌و دونیا
ده‌رون هی‌ور ده‌بی (حافز)! که نازیزت له‌سه‌ر شا بی
غوباری غه‌م به‌ ناوی چاوی ناواتی بشۆ (کۆلیل)!
که ناوپرژینی به‌ر مال و گوزه‌رگه‌ی به‌ژنی له‌یلابی

11-حافزی حەقیقی، شەونەم

الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها

ئەگەڵ تۆمە وەرە ساقی بە کاسان بێنە ئەو بادە
ئەویندارم دئەم ناشادە بەو بادە خەمەم رادە
بە هۆی ئەو بۆنە خۆشەوی پەرچەمی، وا سروە دەیهینئ
دلان خۆینن، بلی ئەو پەرچە پەرچینانە بەس بادە
ئە مزڵ و مائی ئەو جوانانە ئەمن و ئەمن و ئاسایش؟
کە دەنگی زەنگی قافلەیی دئی دەئی بارکەن بەرەو جادە
بە مەیی بەرمائی نەخشین کە ئەگەر پیری موغان فەرمووی
کە سالیک شارەزای رازانە، ئەو رەمزانە ئوستادە
شەوی تار و شەپۆلی ئاو و گێژاوی بەسامی وا
ئە کوئی حائی دەبن حائی مە سووکبارانی دئسادە
هەموو کارم ئە خۆبیینی بە بەدنیوی گەیی ئاخر
چلۆن پیەم ون دەبی ئەو رازە کاتی گەییە ئەو رادە
مەرامت گەر ویسائی یارە لئی خافل مەبە حافز
بەبادە و مادە خو دئخۆش کە، دنیا بادە، لئی لادە

12- مامۇستا مەلا موحەمەدى ئىمامى

دەسا ساقى پىئائەت پۈكە، كە بە ئكو نەشئەيەك بىئى
ئەوينداری گە لىك سەختە ئەگەرچى سادە دەنوئى
بە بۆنى مسكى تاتارى ئە بسكى سروەلىكى دا
بە پىچى پۈچى چىنچىنى جەرگ خويئاو دەردىنى
ئە كۆرى سوحبەتى ياران دئم هیورنیه چونكە
ئە مېژە دەنگى زەنگى دى دەئى بارگە و بنەت لىنى
بە مەى بەرمال و كە شكۆلت برەنگىنە بە گفىتى پىر
چونك رىبەر دەزانى رى و رچەى چەند سائە دەشكىنى
ئە تارىكى شەو و ترسى شە پۆل و گىژ و گىژاوه
ئە كوى رىبوارى ئەوبەر چەم دلى بۆمان دەكا وئىنى
هەموو كارم ئە خۆبایى بەبەدناوى سەرى كىشا
چلۆن شاراوهیه رازى جەماوەر ناخى دەردىنى
ئەگەر پىت خۆشە بىبىنى دەبى خۆت گوم نەكەى حافز
كە يارت بىتە دیدارت هەموو دنیا چ ناهىنى

13-حافزی هیرش

الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها
که عشق آسان نمود اول ولی اقتاد مشکلا

وهره ساقی دهخیلت بم وهگهړخه جام و بوم بیته
که عیشق هاسانی هیناوو، که چی نیستا دلتاژینه!

به بونی نافهیهکی وی که با لهو کهزیه دهیهینی
به تالی زولفی رهشماری، چها دل زام و پرخوینه!

به مهی بهرمال برهنگینه، نهگهر پیری موغان بیژی
که ریړهو شارهزای پیچ و گهوهی ههر مهنزل و شوینه

له هودهی مهنزلی گیانان، چ جیی خوشی کهوا ههردهم
له قور هه لدهستی هـاوارئ: برؤ بار و بنهت بیته!

شهوئ تاریک و ترسی پیل و گیژاوی وهها نهستم
له کوئ دهیزانئ حالی مه، کهسیکی خوئ له بهستینه؟

هموو کارم له خوخوازی به بهدنیوی گهیشت ناخر
چلون داپوشری نهو پازهی له زاران دهرچی بو وینه؟

حزوری گهر دهخوازی تو، له وی خافل مه به "حافز"
له پیناو خوشهویستی دا، برؤ دونیا بدوړینه!

14- تیهه لکیشی شیعری حافزی شیرازی، هه ژار بو کوردستان

له نیسکینه و له ساوار پرکرا زگها هه تا ملها
برنج هه رزان ببوو نه ووهل ولی افتاد مشکله
که دیزه ی که شکه کی هینا و سه ری لاگرت که بانووی مال
ز تاب قولتی هه ئمینش چه خون افتاد در دلها
مه لا و شیخ هه رچی فه رموویان له باسی خورادنا راسته
که سائل بی خبر نبود زراه و رسم منزلها
په تاته خوره کان با ریک کهوین و چاری زگمان کهین
کجا دانند حال ما پلاو خوران و زگ زلها
چ مه و لوودیکه کردی حاجی سه گباب هیشته هه ر برسیم
ته رهس فریاد میدارد که به ره بندید مه نجه ئها
له سه ر یا پراغ زگیشته هه ئدرن سنگ بینه پیش حافز
متی ما تلق من تهوی دع الدنیا وامهلها

15- حامید رهشیدی زهرزا

وهره پیاڼه وهچه رخینه، به گهردیش ساقی مهی بابی
نهوینداری چه توونه بوم، به بی مهی ریگه تهی نابی
به بونی عهتری بوخووشی سهبا لهو زولفی وهکراوه
دهکا دل پر له سهرخووشی به بای مهستی که پرژابی
له بویه نییمه من نارام، له لای یاران، که چون ههردهم
به دهنگی زهنگولهی کاروان، دهبی بارم موهیابی
له مهی هه لکیشه بهرمالت به گوشتی پیری مهیخانه:
که عارف قهت له ریوو رهسم عهزیزم بی خه بهرنابی
شهووی تاریکوو ترسی نهو شه پولوو هاژهی گیژاو
دهزانن کوانی حالی مه، سهتان سووکبار له ری دابی
ههموو کارم له خوبایی، به بهد ناوی سهری هه لدا
نهینی کوا وهشیریتو، به سه زاری خه لک دابی
له مائی خووشی دیوارم نهوه کیشا له دهوری خوم
دلّم خووشه وهکوو حافظ، نه گهر یارم له سهر "شا" بی
حامیدرهشیدی زهرزا. ۱/۸/۲۰۱۶ ی زایینی

16- زریان سهرجناری

وهره ساقی له بۆم تیکه دهخیت بهم غهم زۆره
که عهشق ئاسان بوو ئهوهڵ جار، دوايي ئالۆزا بهم جوّره
به بۆنی پرچی قهترانی، که وهک عهنبهر و میسک وایه
به بۆنکه وتین، له خوشیدا نهما ئه و داخ و ناسۆره

***

ئهمن چۆن وا به ئارامی له لای یارم بيم ههردهم
که دهنگی زهنگی کاروانچی ده ئییت: خیراکه هات نۆره
ئهگهر پیرت گووتی بهرمالت رهنگین که، به رهنگی (مهی)
له ریپوره سمی نه کهی لادهی نه کوو چاوت ببی کۆره

***

شهوی تاریک و زریانه دهباری غهم وه کوو باران
له کوئی ئاگای له حالمان بییت؟ ئه وهی نه ژیا بییت بهم جوّره
هه موو ژینم به ناکامی و به بهدنامی چوو، تا ئاخیر
چلۆن رازم به په نهانی بمیینی؟ ناحهزم زۆره!
ئهگهر ویستت بگه یته یار، نه کهی غافل بییت حافز
که تو گه یشتی به کامی دل، دنیا هه موو قسهی قۆره

2015

انا المسموم ما عندى بترياق و لراقي
له چاوى مهستى خۆت تىكه له بۆم يهك جورعه تۆ ساقى
كه نهفت و خاكه سار و بىكهس و هيلاك و فهوتوم
بگه بهم رۆحه هيلاكهى نه ماوه عومرى زۆر باقى
ادر كاسنا و ناولها الا يا ايها الساقى
ههتا بارگهى نه قل بروا له ناوا خۆى و نه وراقى
له ناوى زندهگانيت گهر بنوشم خزرى پيروزم
له گه ل تۆ عومرى په روانه م بى عومريكه چهند راقى
له نويزى پشت مه لا بووم و له رۆژوى نيو خهلق نه ماما
دهكهم بۆ لات و عوزاكهى سه لات تا ههس برو و تاقى
قهدهح پرکه بگيره جامى وه حدهت نهى سه راپا من
له كهسرهت با به ده ربى رۆح و دل ميوان بى ئيشراقى

ألا يا أيها الساقى ادركاسا وناولها
كه عشق آسان نمود أول ولى افتاد مشكلها
ألا يا أيها الساقى أى آن هه ميشه وويت تاقى
هه رجيت دابؤ به هه ركس نه تاوانش دؤتؤ باقى
ئانهى فره جهوئش رازين پهى نه زانى پهى جهماقى
بهبى ئاگا جه يادو تؤ لاقش ووستهن سهرو لاقى
ئه جؤش ئازايى جه وويشا وهشنه كريان به قرواقى
ألا يا أيها الساقى كارهايى تؤ گردش راقى
ئه وهى به رهو قودرهتى تؤ نه روانيبيته ده لاقى
رؤژيک دادى وهك غه ريبان ئه بى وور بمينى واقى
ألا يا أيها الساقى
بؤ نه جاتى به نده كهى خؤت زيباتر له خؤى مشتاقى
ألا يا أيها الساقى
چهنى ياديت نه كه ريم ئاشناو فراقى
بهبى وويت ته نيا ساتيوه نازيماوه پهى مهراقى
ألا يا أيها الساقى
هه رچهن هه نما كه مو كورپى نه وزيما چيرو شه لاقى

19- نافع مه زهر

نهری ساقی نه گهل تومه بگيره پيائه و تيكه
كه عيشق هه ووهل به سووك هات و نه ناخر بوو به عهنتيكه
به بوئهی بوئی میسکی وا كه با نهو زولفه بيكاتو
نه عه زهرت مووی رهشت دل خوینی تیزا و بوو به سه د تيكه
به ناروق تهر كه به رمالت نه گهر پیری موغان فهرمووی
كه ریرهو بیخه بهر نابی نه ریگهی دوور و باریکه
شهو ی تاریک و ترسی به حر و هاژهی گیژی زاوهر بهر
نه کوئی حالمان نه زانن نهو كه سه ی سووكبار و نه زدیکه
هه موو کارم نه خودپایی به به دناوی زرا ناخر
چلون په نهان نه بی کارئ كه خه ئکی لیكه نه فیکه
نه مائی یاری شیرین دنیا چون بهم كه وا زوو زوو
زړهی زهنگ ههر ده ئی ده ی زوو كه هه ئسه باربه ندیکه
كه گهره كته گهر نزیکی بیت نه نهو غافل مه به حافظ
كه دلخوات هاته دس ئیتر نه دنیا هه ئده تهرکیكه!

20- دیوانی وهفایی

(فارسی)

حضرت سید عبیدالله غازی شاه شمزینان

عبیدالله رئیس مرشدان و قطب کامل ها
به بزم خاص از رحمت نگاهی کرد بر دل ها
به جوش آمد سپاه عشق و زد راه تحمل ها
الا یا ایها الساقی ادر کاسا و ناولها
که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل ها

چو گل در پرده‌ی صورت سرمویی بیاراید
ز جان بلبل مسکین قرار و صبر بریاید
قیامت خیزد آن ساعت جمال خویش بنماید
به بوی نافه‌ی کاخر صبا زان طره بگشاید
ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دل ها

بزن تیغی به راه خود شهیدم کن سرت گردم
اگر برگردم از تیغ جفاهای تو نامردم
اگر دل بود اگر دین هردو قوربان سرت کدم
مرا در منزل جانان چه امن عیش چون هردم
جرس قریاد میدارد که بر بندید محمل ها

چنان تیری ز مژگان توام بردل رسید آخر
ز چشم خون فشانم پاره‌های دل چکید آخر
طیب من بجز دیوانگی درمان ندید آخر
همه کارم ز خودکامی به‌بد نامی کشید آخر
نهانکی ماند آن رازی گزو سازند محفل‌ها

دلا از جان و دل بگذر چو جانان ترک جان گوید
سعادت کار فرما هرچه یار مهربان گوید
چو بلبل در فراق گل به‌صد آه و فغان گوید
به می سجاده رنگین کن گرت پیر مغان گوید
که سالک بی‌خبر نبود ز راه و رسم منزل‌ها

در آن محراب ابرو بس که بردم سجده چون سایل
که تا بینم جمال یارخود بی‌پرده و حایل
صبا بر طوق غنغب کرده چین چین طره‌اش مایل
شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل
کجا دانند حال ما سبکباران ساحل‌ها

وفایی وار روزی تا در میخانه زو حافظ
نبه در جای می‌دل و جان در گرو حافظ
شراب بیخودی بستان ببر عمری زنو حافظ
حضوری گر خواهی از او غایب مشو حافظ
متی ماتلق من تهوی دع‌الدینا واهلها

21- عەبدوللا ئىبراھىمى

وەرە ئەى مەيگىر دەخىلتەم، جامىك پىركە بىخۆمەو
ئەقىن خۆى نواند بەئاسانى، بەلام خەم بوون بەستۆمەو
بەبۆنى ئەو (بزەى كەوا، شەمال ئەوزولفەى دەيھىنى
ئە پىچى بسكى بۆنخۆشى، دل ئە خوین بوون بە (گۆم)ەو
سەرەوتى چى ئەمائی حەز، خۆش رابواردن كوا دەگونجى
كە ھەردەم ھەرا و ئاوازى، بارگە تىك نىن بە (گۆم)ەو
بەئامازەى پىرى موغان، بەرمال بەمەى برەنگىنە
كە رىبوار باش ئاگادارە، چۆن خۆ لادا ئە (گۆم)ەو
شەوى تارىك، ترسى شە پۆل، گەرداویكى وەھا بەسام
چۆن دەزانن بە حالى مە، كەم ئەركان بەدم (چۆم)ەو
بەبۆنەى سەرەرۆيىم بوو، كارم كىشايە بەدنامى
كەى دەمىنى بە پەنھانى، راز بچىتە (بتۆم)ەو
كە دەرگانەت دەوى ئەيار، خۆت ون مەكە ئەبەرچاوى
بەمن دەگەن ھەر ئەوكاتەى، لادەن ئە (ھەربۆخۆم)ەو

بز، ناوكى ئاسكى مىسك = نافە

كۆم، كۆمەل = جمع

بتۆم، ئەنجومەن = محفل تىبىنى حافظ بە كۆ واتە محفل ھا ھىناوئىەتى، بەلام بتۆم يا ئەنجومەن
بۆخۆى واتاى (كۆ)ش دەداتەو چونكە ئە كۆمەل پىكدى و بەسە يەك ئەبەشدارانى رازەكە
بدركىنى.

دەرگانە، ئاسانە، حزوور = حضور، پىشگاہ.

الا یا ایها الساقی ادر کاسا وناولها
به نور می تو باز افروز شمع کشتهی دلها
بیا بگشا به یک لب وانمودن عقدههای دل
بیا ای زیر لب خندیدن تو حل مشکلها
تو بحر نور حسنی خوش بود گاهی به شکرانه
به موج جلوه بنوازی تو لب خشکان ساحلها
جگر خون گشتن و از خود گذشتن، خویشتن کشتن
ره عشق است، دارد این مقامات و منازلها
توانگر تا توان داری بکوش و گوش کن این پند
به شکر چشم بینا گوشهی چشمی به سائلها
به مردن کم نشد بی‌تابی عشاق چون مجنون
که خاکش در لباس گرد گردد محملها
خمار رنج دنیا را ز محوی دفعش ار خواهی
الا یا ایها الساقی ادر کاسا وناولها

به جامی مهی له سهر دهرکهین غهم و ناخویشی سألها
الا یا ایها الساقی ادر کاسا وناولها
به ئاسانی مهزانی عشق به ئاشووبه له دواییدا
که عشق سان نمود اول ولی اقتاد مشکها
چ موشکیکه له گیسوی ئه و شه مان دهبیا به بی په روا
زتاب جعد مشکینش چه خون اقتاد در دلها
نه ما دنیا نه بو خه سره و نه بو فیرعه و نه ته من کورته
جرس فریاد میدارد که بریندید محفلها
که پیر فهرمووی به مهی رهنگین که سه جاده مه وهسته قهت
که سالک بیخبر نبود ز راه و رسم منزلها
شه وه زهنگه شه پؤل و ترسی کیژاوی به هییز و توند
کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها
قسمه واکه و ته سهر زاران له ناو شاران به بی چاره م
نهان کی ماند آن رازی کزو ستازند محفلها
له لای دهستت نه گهر یاربوو نه که ی قهت تو له کیسی دهی
متی ماتلق من تهوی دع الدینا واهملها

ادر کاسا وناولها الا يا ايها الساقى
رۆحم لەسەر عیشقیك دانا نەعیشق گهیی نە رۆح باقى
دەم مەستە لە دەنگی تۆ سەرم گەرمی زیكری تۆیە
خەلكی شادن لەبەزمی مەى تەنها ئەمن غەمەم باقى
كانیاویكە ریگەى عەشق وەلى دەریایە ئایندهى
زۆر بوون ریبوارى ئەووریە هەموو فەوتان نەما تاقى
دەست لەدەم بنیى ساقى دەلیى خەرابەى هیجرانە
پیالە پرکە و لە دەستى نى پەژمورده بووم لە فیراقى
چ حەشریكە ئەو نەوایه سەدای فیراقى عاشقانە
دەخالەتم هیئا ئەمشەو هەم خۆت موترب و هەم ساقى
کاروانى عەشق بەکوی دەگا دوانەفەسى عومرم پیندا
نەرۆح لە کاروان دەگەری و نە دەسرهوی ئە مەرأقى